

Cukrownia Werbkowice fot. WIOŚ Delegatura Zamość

III. DZIAŁALNOŚĆ WOJEWÓDZKIEGO INSPEKTORATU OCHRONY ŚRODOWISKA

1. DZIAŁALNOŚĆ KONTROLNA

*Eliza Buszewska-Rydzik, Roman Gulbierz, Krystyna Michna
(Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Lublinie)*

Zblokowane urządzenie do wstępnego oczyszczania ścieków na gminnej oczyszczalni w Suścu
fot. WIOŚ Delegatura w Zamościu

W 2005 r. WIOŚ w Lublinie podobnie, jak w latach ubiegłych realizował zadania kontrolne określone w ustawie o Inspekcji Ochrony Środowiska oraz w „Ogólnych kierunkach działania IOŚ” ustalonych w grudniu 2002 r. przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska kierującego realizacją zadań Inspekcji. „Ogólne kierunki...” stanowią katalog priorytetowych zadań niezbędnych do podjęcia przez organy Inspekcji w najbliższych latach w celu realizacji polityki ekologicznej państwa. Za najważniejsze z nich uznano m.in.: wypełnianie wymagań ochrony środowiska przez prowadzących instalacje wymagające pozwolenia zintegrowanego oraz poprawę gospodarowania odpadami.

Główne zadania zawarte zostały w zaakceptowanych przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska „Wytocznych do planowania działalności organów Inspekcji Ochrony Środowiska w 2005 r.”

W przygotowaniu rocznego planu kontroli pod uwagę wzięto w szczególności:

- zasady prowadzenia nadzoru inspekcyjnego w świetle aktualnych przepisów,
- zadania określone jako priorytetowe w skali kraju i w skali województwa,
- ocenę stanu przestrzegania wymagań ochrony środowiska przez kontrolowane podmioty,
- ocenę wdrażania przez jednostki organizacyjne nowych przepisów prawa ochrony środowiska dostosowanych do wymagań dyrektyw UE,
- uwarunkowania ekologiczne wynikające ze specyfiki regionu.

Planowanie działań kontrolnych obejmujących cały teren województwa oparto na ewidencji podmiotów korzystających ze środowiska.

Głównymi zadaniami do realizacji przez WIOŚ Lublin w 2005 r. były:

1. Wypełnianie wymagań ochrony środowiska przez prowadzących instalacje wymagające pozwolenia zintegrowanego.
2. Ograniczenie uciążliwości zakładów z „Listy 80”.
3. Wypełnienie wymogu dotyczącego likwidacji stref ochronnych.
4. Wypełnianie wymagań ochrony środowiska przez zakłady przemysłu rolno-spożywczego.
5. Wypełnianie wymagań ochrony środowiska przez prowadzących instalacje, którzy posiadają pozwolenia sektorowe w zakresie:
  - a) gospodarki wodno-ściekowej,
  - b) powietrza, hałasu i promieniowania,
  - c) odpadów,
  - d) obiektów wojska polskiego.
6. Przestrzeganie wymagań w zakresie postępowania z substancjami zubożającymi warstwę ozonową.

7. Przeciwdziałanie nielegalnemu transgranicznemu przemieszczaniu odpadów.
8. Przestrzeganie przepisów o opakowaniach i odpadach opakowaniowych oraz gospodarowania niektórymi odpadami i uiszczania opłaty produktowej.
9. Nadzór rynku.
10. Dyrektywa azotanowa.
11. Realizacja obowiązków wynikających z przeciwdziałania poważnym awariom w zakładach o zwiększonym i dużym ryzyku.
12. Przestrzeganie przepisów o substancjach i preparatach chemicznych w zakresie zagrożeń dla środowiska, a także środkach ochrony roślin.

Oprócz planowych zadań, określonych powyższymi celami, podejmowano czynności kontrolne wynikające z wniosków Wojewody Lubelskiego, organów samorządowych oraz zgłaszanych wniosków o interwencję.

Ponadto Inspektorat prowadził kontrole na zlecenie Głównego Inspektora Ochrony Środowiska w ramach następujących krajowych cykli kontrolnych:

- Przestrzeganie wymagań ochrony środowiska przez podmioty prowadzące działalność w zakresie wykorzystania odpadów poubojowych.
- Przestrzeganie wymagań ochrony środowiska przez podmioty prowadzące działalność w zakresie zbierania, transportu, odzysku i unieszkodliwiania odpadów komunalnych.
- Funkcjonowanie systemu gospodarowania odpadami opakowaniowymi i wybranymi odpadami poużytkowymi objętymi opłatami produktowymi.

W 2005 r. przeprowadzono **1403 kontrole** w **1254 zakładach**, w tym **181 kontroli interwencyjnych**. Realizację celów kontrolnych przedstawiono w tabeli nr 1.

Tabela 1. Realizacja celów kontrolnych

Lp.	Nazwa celu	Liczba kontroli	Liczba zakładów	Liczba zakładów, w których stwierdzono naruszenie wymogów ochrony środowiska
1.	Wypełnianie wymagań ochrony środowiska przez prowadzących instalacje wymagające pozwolenia zintegrowanego	17	14	12
2.	Ograniczenie uciążliwości zakładów z „Listy 80”	2	1	1
3.	Wypełnienie wymogu dotyczącego likwidacji stref ochronnych	1	1	0
4.	Wypełnianie wymagań ochrony środowiska przez zakłady przemysłu rolno-spożywczego	133	131	83
5.	Wypełnianie wymagań ochrony środowiska przez prowadzących instalacje, którzy posiadają pozwolenia sektorowe w zakresie: a) gospodarki wodno-ściekowej, b) powietrza, hałasu i promieniowania, c) odpadów, d) przez obiekty wojska polskiego.	252	249	81
		270	268	105
		452	440	252
		6	6	1
6.	Przestrzeganie wymagań w zakresie postępowania z substancjami zubożającymi warstwę ozonową	75	75	53
7.	Przeciwdziałanie nielegalnemu transgranicznemu przemieszczaniu odpadów	3	2	1
8.	Przestrzeganie przepisów o opakowaniach i odpadach opakowaniowych oraz gospodarowania niektórymi odpadami i uiszczania opłaty produktowej	74	74	29
9.	Nadzór rynku	73	73	13
10.	Dyrektywa azotanowa	47	47	47
11.	Realizacja obowiązków wynikających z przeciwdziałania poważnym awariom w zakładach o zwiększonym i dużym ryzyku	112	112	43

Lp.	Nazwa celu	Liczba kontroli	Liczba zakładów	Liczba zakładów, w których stwierdzono naruszenie wymogów ochrony środowiska
12.	Przestrzeganie przepisów o substancjach i preparatach chemicznych a także o środkach ochrony roślin w zakresie zagrożeń dla środowiska	27	27	26

1. 1. Realizacja wybranych zadań kontrolnych

1.1.1. Ograniczenie uciążliwości zakładów z „Listy 80”

Minister Środowiska w dniu 16.10.2005 r. podjął decyzję o zakończeniu funkcjonowania „Listy 80”. Nadal jednak zakłady z „Listy 80”, tj. Zakłady Azotowe „PUŁAWY” S. A. w Puławach i Cementownia „Chełm” S. A. w Chełmie, pozostawały pod nadzorem Inspekcji Ochrony Środowiska.

Podmioty te realizowały zadania ujęte w Ekologiczne Programy Dostosowawcze (EPD).

Zakłady Azotowe „Puławy” S.A. w Puławach

Ekologiczny Program Dostosowawczy obejmował 8 zadań proekologicznych, z których dotychczas wykonano 6.

W 2005 r. trwała realizacja zadania nr 4 - redukcja zanieczyszczeń ściekowych w miejscu ich powstawania. Termin wykonania tego zadania decyzją Wojewody Lubelskiego został przedłużony do dnia 31.12.2006 r.

Wykonano I etap zadania dotyczącego redukcji zanieczyszczeń zawartych w ściekach pochodzących z Wydziału Saletry Amonowej Zakładu Azotu II. W ramach tego etapu w styczniu 2003 r. w Wytwórni Saletry Amonowej uruchomiono instalację do redukcji zanieczyszczeń w ściekach, z wykorzystaniem metody odwróconej osmozy, co spowodowało ograniczenie zrzuć związków azotu do kanalizacji przemysłowej w 2005 r. o około 258 t w stosunku do roku 2002.

W ramach II etapu – redukcja zanieczyszczeń zawartych w ściekach pochodzących z Sekcji Odzysku Melaminy – MRU, w której przeróbce będą poddawane roztwory macierzyste w celu odzysku melaminy za pomocą technologii ultrafiltracji.

W tej instalacji przewidziano również zainstalowanie urządzeń do przeróbki tzw. brudnych kondensatów w węzłach zateżniania mocznika Wytwórni Melaminy I, II i III celem wyeliminowania związków azotu.

W 2005 r. prowadzono prace związane z budową i instalacją obiektów i urządzeń do oczyszczania ścieków. Roboty przebiegały zgodnie z ustalonym harmonogramem.

Zadanie nr 5 – dotyczyło zwiększenia stopnia redukcji zanieczyszczeń w zakładowej oczyszczalni ścieków COŚP.

Zasadność realizacji zadania uzależniono od efektów uzyskanych po wykonaniu zadania nr 4. Komisja Negocjacyjna po analizie efektów uzyskanych z tytułu realizacji zadania nr 4 przy uwzględnieniu nowych wymogów prawnych w zakresie warunków wprowadzania ścieków do środowiska określi zasadność i zakres realizacji zadania nr 5.

Cementownia „Chełm” S.A. w Chełmie

Cementownia realizowała Ekologiczny Program Dostosowawczy składający się z 12 zadań proekologicznych, spośród których 11 wykonano w całości. W 2005 r. w trakcie realizacji było przedsięwzięcie – nr 1 pn. „Rekultywacja zakładowego składowiska odpadów poprodukcyjnych”, które wykonywane było w sposób następujący:

- na bazie badań geochemicznych, geologicznych i hydrogeologicznych oraz ustaleń „Przeгляdu ekologicznego zakładowego składowiska odpadów” opracowano nowy „Projekt rekultywacji składowiska”, zakładający całkowitą jego likwidację (usunięcie odpadów i ich wykorzystanie we własnym zakresie bądź przekazanie do wykorzystania podmiotom trzecim) wraz z warstwą podłoża grubości 0,5 m oraz rekultywację terenu po składowisku. Do likwidacji posiadanego składowiska odpadów poprodukcyjnych (rozbiórki składowiska oraz ich selekcji) Cementownia „Chełm” S.A. przystąpiła w lipcu 2004 r. – prace były kontynuowane w roku 2005. Likwidacja składowiska oraz rekultywacja terenu po składowisku prowadzona była przez firmę posiadającą pozwolenie na wytwarzanie odpadów w ramach prowadzonych prac rozbiórkowych, związanych z likwidacją powyższego składowiska, w tym z segregacją i czyszczeniem odpadów.

Termin ukończenia zadania określony został do czerwca 2007 r.

1.1.2. Wypełnianie wymagań ochrony środowiska przez prowadzących instalacje wymagające pozwolenia zintegrowanego

W ramach realizacji tego celu prowadzono kontrole ukierunkowane na przestrzeganie nowych przepisów o ochronie środowiska dostosowanych do wymagań UE, a w szczególności dyrektywy 96/61/WE.

Na terenie województwa lubelskiego znajdują się 84 zakłady, które posiadają instalacje wymagające uzyskania pozwolenia zintegrowanego (stan na koniec 2005 r.).

Obowiązek uzyskania pozwolenia zintegrowanego do dnia 31.12.2005 r. miały 24 zakłady, z czego 12 zakładów uzyskało przedmiotowe pozwolenie. Z pozostałych 12 zakładów, które nie uzyskały pozwolenia, 7 przygotowało i złożyło do organu ochrony środowiska wnioski o uzyskanie pozwolenia zintegrowanego, 4 wystąpiły do WIOŚ Lublin z wnioskiem o ustalenie terminu do usunięcia naruszenia polegającego na braku pozwolenia zintegrowanego, natomiast 1 zakład nie podjął działań.

Ponadto 7 zakładów uzyskało pozwolenie zintegrowane przed obowiązującym terminem.

Łącznie na koniec 2005 r. pozwolenie zintegrowane uzyskało 19 zakładów.

W 2005 r. prowadzono kontrole podmiotów, które miały obowiązek uzyskania pozwolenia zintegrowanego do końca 2005 r. i kontrole tych, które uzyskały pozwolenia w 2004 r., a także podmiotów, które miały późniejszy termin uzyskania pozwolenia (cukrownie, elektrociepłownie, istniejące składowiska odpadów).

Ogółem przeprowadzono 32 kontrole. Podczas 16 kontroli stwierdzono naruszenie obowiązującego prawa. Zastosowano 2 pouczenia, nałożono 2 mandaty karne, wydano 10 zarządzeń pokontrolnych, wymierzono 1 karę pieniężną oraz w 4 przypadkach wstrzymano ruch instalacji.

Obowiązek uzyskania pozwolenia zintegrowanego do końca 2005 r. w naszym województwie dotyczył 12 podmiotów eksploatujących instalacje do chowu i hodowli drobiu w ilości większej niż 40 tys. stanowisk.

Celem ustalenia stanu zaawansowania prac poprzedzających uzyskanie pozwoleń zintegrowanych przeprowadzono 11 kontroli w 10 fermach.

Podczas kontroli stwierdzono, że fermy te na ogół nie posiadały wymaganych wcześniej pozwoleń sektorowych na korzystanie ze środowiska. Nie prowadziły wymaganych ewidencji i w niektórych przypadkach nie wносиły opłat z tytułu korzystania ze środowiska. Za stwierdzone nieprawidłowości nałożono 1 mandat karny oraz wydano 5 zarządzeń zobowiązujących właścicieli do usunięcia stwierdzonych naruszeń.

W odniesieniu do wszystkich ferm drobiu do końca 2005 r. złożono 7 wniosków o wydanie pozwoleń zintegrowanych, w 1 zakładzie nie podjęto żadnych działań, a w pozostałych wnioski były w trakcie opracowywania.

Podejmowano również kontrole jednostek, które nie uzyskały w wymaganym terminie pozwoleń zintegrowanych, tj. do końca 2004 r. Dotyczyło to 3 podmiotów prowadzących instalacje do chowu i hodowli świń o więcej niż 2000 stanowisk dla świń o wadze ponad 30kg.

W wyniku kontroli tych jednostek wydano na podstawie art. 365 ust.1 pkt 1 ustawy Prawo ochrony środowiska decyzje o wstrzymaniu działalności w zakresie użytkowania instalacji do chowu i hodowli trzody chlewnej, a następnie po uzyskaniu przedmiotowych pozwoleń wydane zostały decyzje wyrażające zgodę na podjęcie działalności.

Wobec jednego zakładu przetwórstwa mięsnego wszczęto postępowanie w trybie art. 365 ust. 2 ustawy Poś i wydano decyzję wstrzymującą oddanie do użytkowania nowej instalacji eksploatowanej bez pozwolenia zintegrowanego.

Ponadto w 2005 r. skontrolowano podmioty, które w 2004 r. uzyskały pozwolenia zintegrowane, tj. 3 elektrociepłownie, 2 cementownie, 2 cukrownie i 4 eksploatatorów składowisk odpadów.

Kontrole w jednostkach eksploatujących elektrociepłownie związane były z realizacją obowiązku prowadzenia ciągłego monitoringu emisji zanieczyszczeń do powietrza. W wydanych zarządzeniach pokontrolnych w jednym przypadku nakazano dostosowanie do wymogów przepisów system raportowania wyników zastępczych.

Kontrole planowe w cementowniach dotyczyły gospodarki odpadami, sprawdzenia eksploatacji urządzeń technologicznych oraz instalacji do redukcji emisji pyłów i zanieczyszczeń w ściekach. W wyniku kontroli nie stwierdzono naruszenia przez cementownie warunków posiadanych pozwoleń zintegrowanych.

Czynności inspekcyjne w cukrowniach wykazały niedostateczne podejmowanie działań w zakresie eliminowania niezorganizowanej emisji pyłów. Wydane zarządzenia pokontrolne zobowiązywały do podejmowania zdecydowanych działań organizacyjnych w tym zakresie.

W przedsiębiorstwach eksploatujących składowiska odpadów nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie przestrzegania warunków pozwoleń bądź decyzji zatwierdzających instrukcje eksploatacji składowisk poza przypadkiem, gdzie badania w zakresie monitoringu składowiska wykonano niezgodnie z obowiązującą częstotliwością.

Reasumując, większość zakładów zobowiązanych do uzyskania pozwolenia zintegrowanego w terminie do dnia 31 grudnia 2005 r. podjęło działania w kierunku jego uzyskania. Generalnie należy również stwierdzić, że zakłady na ogół nie miały świadomości czasochłonności przygotowania wniosku o wydanie pozwolenia zintegrowanego i procedury wydania samego pozwolenia.

1.1.3. Przestrzeganie wymagań w zakresie postępowania z substancjami zubożającymi warstwę ozonową (szwo)

Celem prowadzonych kontroli było dokonanie oceny wypełniania obowiązków wynikających z ustawy o substancjach zubożających warstwę ozonową oraz rozporządzeń Ministra Gospodarki i Pracy. Kontrole ukierunkowano na sprawdzenie stopnia wdrożenia przepisów prawa Unii Europejskiej, tj. rozporządzenia nr 2037/2000 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 czerwca 2000 r. w sprawie substancji zubożających warstwę ozonową.

W wyniku przeprowadzenia 98 kontroli, substancje zubożające warstwę ozonową stwierdzano głównie w instalacjach chłodniczych i klimatyzacyjnych, w takich jednostkach jak: mleczarnie, zakłady mięsne, chłodnie, zakłady przetwórstwa owocowo-warzywnego, obiekty handlowe.

W ramach działań pokontrolnych wydano 53 zarządzenia. Nałożono 2 mandaty karne, zastosowano 7 pouczeń. Zarządzenia pokontrolne dotyczyły głównie:

- oznakowania urządzeń i instalacji zawierających substancje kontrolowane,
- założenia „kart obsługi technicznej i naprawy urządzeń i instalacji” dla urządzeń i instalacji zawierających powyżej 3 kg czynnika chłodniczego zaliczanego do substancji kontrolowanych,
- prowadzenia okresowych pomiarów szczelności urządzeń i instalacji zawierających szwo,
- zinwentaryzowania urządzeń zawierających szwo,
- prawidłowego prowadzenia przez serwisantów kontroli szczelności instalacji,
- wnoszenia opłat za korzystanie ze środowiska w zakresie wprowadzania szwo do powietrza.

Podczas kontroli stwierdzono, iż w wielu zakładach czynności związane z serwisowaniem urządzeń prowadzone były przez osoby nie posiadające świadectw kwalifikacji.

Ustalono, że głównym czynnikiem wykorzystywanym w urządzeniach chłodniczych i klimatyzacyjnych jest HCFC-22 (freon R-22), który coraz częściej zastępowany jest mieszaninami zawierającymi szwo np. R-401A, R-409A lub też substancjami nie zubożającymi warstwy ozonowej np. R-404A czy R-134A

1.1.4. Przeciwdziałanie nielegalnemu transgranicznemu przemieszczaniu odpadów

WIOŚ sprawował kontrolę nad prawidłowością gospodarki odpadami będącymi przedmiotem transgranicznego przemieszczania odpadów, w szczególności w miejscach ich pochodzenia i przeznaczenia. Przed wydaniem zezwolenia Głównego Inspektora Ochrony Środowiska, na przywóz do Polski odpadów, WIOŚ przeprowadził 3 kontrole w 2 zakładach. Dla jednego podmiotu wydano zarządzenie pokontrolne oraz pouczono osobę odpowiedzialną. Wynikiem toczącego się postępowania administracyjnego było wydanie przez GIOŚ 3 decyzji zezwalających na sprowadzenie do Polski odpadów przeznaczonych do odzysku. Odbiorcą odpadów z Ukrainy, w postaci butelek PET jest PPHU „EKO-POL w Świdniku. Odpady palne sprowadzane z Holandii i Niemiec wykorzystywano jako paliwo alternatywne w procesie wypalania klinkieru, w instalacji należącej do Cementowni „Chełm” S.A.

Ponadto na wniosek Urzędu Celnego inspektorzy WIOŚ, na drogowym przejściu granicznym w Dorohusku, uczestniczyli w procedurze zatrzymania transportu odpadów z Łotwy, które tranzytem przez Litwę i Polskę miały być dostarczone do odbiorcy na Ukrainie. O zajściu tym powiadomiono GIOŚ.

Kolejny przypadek przemieszczania towaru przez granicę ukraińską był przedmiotem rozpatrywania, dla potrzeb służb granicznych, kwestii odpad/nie odpad. Dotyczył on sprowadzania z Ukrainy smoły z destylacji węgla. Smołą pogazową, po konsultacji z GIOŚ, zakwalifikowano jako surowiec nie stanowiący odpadu.

1.1.5. Przestrzeganie przepisów o opakowaniach i odpadach opakowaniowych oraz gospodarowania niektórymi odpadami i uiszczania opłaty produktowej

Realizacja tego zadania była ukierunkowana na ocenę spełniania wymogów Dyrektywy 94/62/WE w sprawie opakowań i odpadów opakowaniowych przez podmioty wytwarzające opakowania, jednostki wprowadzające na rynek opakowania oraz organizacje segregacji i odzysku odpadów opakowaniowych, a także podmioty prowadzące recykling odpadów opakowaniowych.

W ramach powyższego celu przeprowadzono 77 kontroli jednostek. Wydano 29 zarządzeń pokontrolnych, nałożono 2 mandaty karne oraz wystosowano pismo do marszałka województwa, informujące o nieprawidłowo naliczonej opłacie produktowej.

Prowadzone kontrole wykazały wzrost liczby przedsiębiorców, którzy powierzają realizację obowiązku zapewnienia odzysku odpadów opakowaniowych organizacjom odzysku bądź podmiotom trzecim. Po kilku latach funkcjonowania ustawy „produktowej” i „opakowaniowej” podmioty w znacznie większym stopniu wywiązywały się z nałożonych obowiązków.

Do powtarzających się uchybień należały:

- nie składanie marszałkowi województwa zawiadomienia o rozpoczęciu lub likwidacji działalności bądź o zmianach w działalności polegającej na wytwarzaniu lub imporcie produktów w opakowaniach;
- nie składanie marszałkowi województwa sprawozdania rocznego zawierającego informacje o osiągniętych poziomach odzysku i recyklingu;
- brak dodatkowej ewidencji umożliwiającej ustalenie uzyskanych poziomów odzysku/recyklingu;
- nie naliczanie i nie wpłacanie opłaty produktowej.

1.1.6. Nadzór rynku

System nadzoru rynku polegał na kontroli produktów znajdujących się w obrocie oraz na wykrywaniu i eliminowaniu wyrobów nie spełniających zasadniczych wymagań.

Realizując zadanie z tego zakresu skontrolowano 75 podmiotów, w tym:

- producentów, importerów i sprzedawców hurtowych opakowań, a także producentów produktów w opakowaniach,
- producentów, sprzedawców hurtowych i detalicznych urządzeń emitujących hałas do środowiska.

Kontroli poddano łącznie 221 wyrobów, w tym 125 opakowań oraz 96 urządzeń. Zakres kontroli obejmował w przypadku opakowań analizę dokumentacji i oznakowania, natomiast urządzenia sprawdzono pod kątem oznakowania.

Czynności kontrolne nie wykazały poważnych naruszeń, które sugerowałyby niezgodność kontrolowanych wyrobów z zasadniczymi wymaganiami. W związku z tym nie były podejmowane działania w celu wycofania wyrobów z rynku. Stwierdzono jedynie nieprawidłowości związane z oznakowaniem produktów.

W wyniku stwierdzonych nieprawidłowości nałożono 2 mandaty karne, wydano 2 zarządzenia pokontrolne oraz przekazano 11 wniosków do właściwych miejscowo WIOŚ o przeprowadzenie kontroli podmiotów, odpowiedzialnych za wyroby, w których tut. Inspektorat stwierdził nieprawidłowości.

1.1.7. Dyrektywa azotanowa

Spełnianie wymogów dyrektywy azotanowej 91/676/EWG miało na celu ochronę zasobów wodnych przed zanieczyszczeniami pochodzenia rolniczego.

Sprawdzając przestrzeganie wymogów dyrektywy skontrolowano 47 gospodarstw rolnych, w tym 41 gospodarstw położonych na terenie gminy Komarówka Podlaska i 6 w gminie Ludwin. Działania kontrolne dotyczyły sprawdzenia realizacji zadań obowiązkowych nałożonych na rolników w ramach programów opracowanych dla obszarów narażonych na zanieczyszczenie azotanami pochodzenia rolniczego. Szczególną uwagę zwrócono na sposób przechowywania i zagospodarowania nawozów naturalnych, tj. obornika, gnojówki i gnojowicy. W trakcie kontroli dokonano również oceny prowadzenia przez rolników dokumentacji, tj.: analizy gleby, bilansu azotowego, planu nawożenia oraz rejestru działań agrotechnicznych, do prowadzenia których zostali zobowiązani właściciele gospodarstw położonych na obszarach szczególnie narażonych.

We wszystkich kontrolowanych gospodarstwach stwierdzono uchybienia, które najczęściej dotyczyły:

- składowania obornika w przyzmach bezpośrednio na gruncie,
- gromadzenia i przechowywania obornika w budynkach inwentarskich o nieutwardzonym lub częściowo utwardzonym podłożu,
- przechowywania pasz soczystych w przyzmach bez odpowiedniego zabezpieczenia przed wyciekami soków kiszonkowych,
- braku rejestru działań agrotechnicznych,
- wywożenia ścieków bytowych na pola,
- braku dokumentów potwierdzających wywóz ścieków bytowych do oczyszczalni oraz odpadów komunalnych na składowisko.

W trakcie kontroli pouczone rolników o obowiązku realizacji zadań zawartych w programach działań oraz wystosowano wystąpienia przypominające o obowiązku prowadzenia gospodarstw zgodnie z zasadami określonymi w „Kodeksie Dobrej Praktyki Rolniczej” i wymogami ochrony środowiska.

1.1.8. Realizacja obowiązków wynikających z przeciwdziałania poważnym awariom w zakładach o zwiększonym i dużym ryzyku

Działalność gospodarcza, z zastosowaniem ciągle rozwijających się technologii, niesie ze sobą nowe zagrożenia dla życia i zdrowia człowieka. Dotyczy to przede wszystkim tych rodzajów działalności, w których w procesie technologicznym występują substancje niebezpieczne. Szczególnym rodzajem zagrożeń jest możliwość zaistnienia poważnych awarii i katastrof przemysłowych. Znaczna ilość tych zdarzeń na przestrzeni ostatnich lat, ich poważne skutki dla ludzi i środowiska oraz ogromne straty materialne, spowodowały konieczność opracowania zasad i procedur przeciwdziałania tym zagrożeniom. Polegały one na podejmowaniu przedsięwzięć mających na celu:

- zapobieganie możliwości zaistnienia poważnej awarii,
- przygotowanie planów ograniczenia i likwidacji skutków awarii,
- prowadzenie skutecznych działań ratowniczych.

Działania WIOŚ w zakresie przeciwdziałania poważnym awariom skierowano głównie na kontrolę przestrzegania wymogów w tym zakresie przez Zakłady Dużego Ryzyka (ZDR) i Zakłady Zwiększonego Ryzyka (ZZR) wystąpienia poważnej awarii. Wzorem lat ubiegłych w 2005 r. lista tych zakładów zlokalizowanych na terenie województwa lubelskiego (tworzona z udziałem WIOŚ przez KW PSP w Lublinie) podlegała bieżącej weryfikacji i według danych na dzień 31 grudnia 2005 r. zawiera nadal 20 podmiotów.

W ramach wypełniania obowiązków ustawowych rolą WIOŚ było ustalenie czy kontrolowane podmioty podjęły działania mające na celu ochronę środowiska przed awariami oraz ograniczenie jej skutków dla ludzi i środowiska.

Zgodnie z ustawowo określoną częstotliwością przeprowadzono 22 kontrole, którymi objęto 11 ZDR i 9 ZZR wydając zarządzenia pokontrolne nakładające obowiązek usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości, tj:

- nie zaktualizowania raportu bezpieczeństwa po modernizacji i rozbudowie zakładu,
- konieczności dokonania analizy Programu Zapobiegania Awariom,
- nie uwzględnienia w wymaganych dokumentach, zmian powstałych w związku z zaprzestaniem eksploatacji części zakładowej stacji paliw,
- braku sorbentów do likwidacji ewentualnych rozlewów substancji niebezpiecznych,
- niewłaściwego stanu technicznego pomieszczeń magazynowych.

W ramach realizacji tego tematu oprócz ZZR i ZDR skontrolowano szereg zakładów zaliczanych do grupy potencjalnych sprawców poważnej awarii. Podmioty te zakwalifikowano do kontroli z uwagi na magazynowanie i stosowanie substancji niebezpiecznych. Były to m.in. bazy i stacje paliw, chłodnie oraz inne jednostki eksploatujące amoniakalne instalacje chłodnicze.

W tym zakresie przeprowadzono 118 kontroli, głównie pod kątem zastosowanych zabezpieczeń technicznych i organizacyjnych, zmniejszających ryzyko wystąpienia awarii oraz ograniczających jej skutki dla ludzi i środowiska.

Dla oceny wymogów Dyrektywy 94/63/WE w sprawie kontrolowania emisji lotnych związków organicznych powstałych wskutek magazynowania benzyny i jej dystrybucji z terminali do stacji paliw skontrolowano 54 stacje i 5 baz paliw, wydając 21 zarządzeń pokontrolnych.

Ww. dyrektywę transponowano do polskich przepisów prawa rozporządzeniem Ministra Gospodarki z dnia 20 września 2000r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać bazy i stacje paliw płynnych, rurociągi dalekosiężne do transportu ropy naftowej i produktów naftowych i ich usytuowanie (Dz.U. Nr 98, poz. 1067 z późn. zm.).

Konieczność dostosowania stacji i baz paliw do wymogów ww. rozporządzenia zaowocowała działaniami modernizacyjnymi wielu obiektów zwłaszcza znaczących koncernów paliwowych, które dokonywały przebudowy obiektów oraz budowały nowe. Nowo wybudowane stacje wykonano wg nowych technologii, z zastosowaniem nowoczesnych urządzeń i instalacji. Obok istniejących od lat na polskim rynku koncernów rozwijają się sieci stacji paliw powiązanych z sieciami super i hipermarketów. Buduje się także stacje samoobsługowe innych sieci.

1.1.9. Przestrzeganie przepisów o substancjach i preparatach chemicznych, a także o środkach ochrony roślin (śor) w zakresie zagrożeń dla środowiska

Działania kontrolne w tym zakresie realizowane w oparciu o zapisy ustawy o substancjach i preparatach chemicznych ograniczały się do producentów oraz kilku wybranych hurtowni chemikaliów. Naczelną strategią tych działań było przeciwdziałanie szkodliwemu wpływowi materiałów chemicznych na środowisko.

W ramach kontroli sprawdzano między innymi: prawidłowość magazynowania chemikaliów, prawidłowość oznakowania zarówno substancji jak też sektorów składowania i magazynów, aktualność posiadanych kart charakterystyk magazynowanych materiałów chemicznych, wyposażenie pomieszczeń magazynowych w sorbenty i inne neutralizatory oraz w sprawną wentylację .

Ogółem wykonano 17 kontroli, których przedmiotem były obiekty służące do magazynowania dystrybucji oraz produkcji materiałów i substancji chemicznych stosowanych w chemii budowlanej, gospodarczej, a także instalacje wypełnione innymi materiałami niebezpiecznymi.

Główne nieprawidłowości stwierdzone podczas kontroli tych podmiotów dotyczyły:

- braku instalacji zabezpieczającej środowisko,
- niewłaściwej organizacji i oznakowania magazynów i sektorów składowania,
- braku neutralizatorów do likwidacji awaryjnych wycieków,
- braku ewidencji odpadów,
- nie uregulowania stanu formalno-prawnego z zakresu gospodarki odpadowej,
- nie przedkładania Marszałkowi Województwa Lubelskiego i Wojewódzkiemu Inspektorowi Ochrony Środowiska w Lublinie informacji o zakresie korzystania ze środowiska.

W zakresie przestrzegania przepisów o środkach ochrony roślin w 2005 r. dokonano 56 kontroli obiektów służących do obrotu i magazynowania środków ochrony roślin z czego 48 w celu wydania zaświadczenia o spełnianiu wymogów ochrony środowiska przez te obiekty.

Podczas kontroli sprawdzano sposób magazynowania środków ochrony roślin w aspekcie potencjalnych zagrożeń środowiska, wyposażenie magazynu w zabezpieczenia na wypadek rozlewu śor, posiadanie kart charakterystyk preparatów niebezpiecznych oraz stan przygotowania placówki do zbierania odpadów opakowaniowych po środkach niebezpiecznych.

Nie odnotowano przypadku dającego podstawę do odmowy wydania zaświadczenia z uwagi na niespełnienie wymogów ochrony środowiska przez obiekty przeznaczone do obrotu i magazynowania śor.

1.2. Wyniki kontroli w ramach realizacji pozostałych zadań kontrolnych w poszczególnych sektorach środowiska

Realizując zadania kontrolne w ramach pozostałych celów podejmowano czynności obejmujące swym zakresem głównie:

- gospodarkę wodno - ściekową,
- gospodarkę odpadami,
- ochronę powietrza,
- ochronę przed hałasem,
- ochronę przed promieniowaniem elektromagnetycznym.

1.2.1. Gospodarka wodno - ściekowa

Kontrolą objęto głównie podmioty pobierające znaczne ilości wody lub eksploatujące instalacje mające znaczący wpływ na stan czystości wód poprzez wprowadzanie ścieków.

Przeprowadzono 252 kontrole w 249 zakładach. Wykonano 132 pomiary jakości odprowadzanych ścieków. W 13 przypadkach stwierdzono przekroczenie dopuszczalnych stężeń zanieczyszczeń, wydano 81 zarządzeń pokontrolnych, nałożono 3 mandaty karne.

Zaobserwowano wzmożenie działań w zakresie budowy bądź modernizacji miejskich i gminnych oczyszczalni ścieków oraz poprawy racjonalnego gospodarowania wodą w zakładach. Przybyło sieci kanalizacyjnych, szczególnie na terenach wiejskich. Podłączenie ścieków z indywidualnych gospodarstw do istniejących oczyszczalni przyczyniło się do likwidacji nieszczelnych szamb, będących źródłem zanieczyszczenia wód i gleb. Większość wybudowanych i zmodernizowanych oczyszczalni posiada instalacje do odwadniania osadów. Pozytywnym zjawiskiem jest także budowa znacznych ilości przydomowych oczyszczalni ścieków. Do negatywnych zjawisk należy zaliczyć niewłaściwe postępowanie ze ściekami produkcyjnymi w zakładach branży przetwórstwa mięsnego. W związku z tym, iż w dalszym ciągu wiele zakładów nie posiada własnych oczyszczalni, mają miejsca przypadki wylewania ścieków na nieużytki rolne, co stwarza uciążliwość dla okolicznych mieszkańców.

1.2.2. Gospodarka odpadami

Kontrolowane podmioty w zakresie gospodarki odpadami, to głównie wytwórcy odpadów zobowiązani do posiadania uzgodnień w zakresie gospodarowania odpadami, jak również jednostki prowadzące odzysk lub unieszkodliwianie oraz transport odpadów.

W omawianym celu uwzględniono również kontrole składowisk odpadów komunalnych i przemysłowych.

Przeprowadzono 455 kontroli w 441 zakładach. W wyniku stwierdzonych naruszeń wydano 252 zarządzenia pokontrolne oraz nałożono 17 mandatów karnych. Ponadto tut. Inspektorat w 15 przypadkach wystąpił do organu samorządowego o podjęcie działań zgodnie z posiadanymi kompetencjami.

Do najczęściej powtarzających się nieprawidłowości stwierdzanych podczas kontroli należą:

- brak segregacji odpadów lub prowadzenie jej w sposób niewystarczający,
- niedostateczne wyposażenie zakładów i jednostek samorządowych w urządzenia do zbierania i magazynowania odpadów,
- brak ustalonych zasad gospodarowania odpadami w jednostkach samorządowych,
- niewłaściwy stan techniczno-użytkowy składowisk odpadów,
- deponowanie na składowiskach odpadów nadających się do wykorzystania,
- niepełny zakres monitoringu środowiska przy składowiskach,
- niewłaściwie prowadzona ewidencja odpadów lub jej brak,
- brak uregulowanego stanu formalno – prawnego w zakresie gospodarowania odpadami,
- nie przedkładanie informacji o wytwarzanych odpadach i o sposobach gospodarowania nimi.

Na podstawie przeprowadzonych kontroli sprawdzających należy stwierdzić, że gospodarka odpadami w większości podmiotów ulega systematycznej poprawie, obowiązki wynikające z aktów prawnych były przez zakłady realizowane.

W miastach i gminach sukcesywnie wprowadzana była selektywna zbiórka odpadów komunalnych.

Składowiska, które nie spełniają wymagań, zobowiązane zostały do podjęcia działań modernizacyjnych w celu dostosowania się do wymogów określonych w przepisach.

1.2.3. Ochrona powietrza

Kontrolą objęto podmioty, na których ciąży obowiązek posiadania pozwoleń na wprowadzanie zanieczyszczeń do powietrza, zarówno energetycznych, jak i technologicznych. Skontrolowano także jednostki zwolnione z posiadania takich pozwoleń, jednakże zobowiązane do dotrzymywania standardów emisyjnych w zakresie dopuszczalnych poziomów stężeń emitowanych zanieczyszczeń z energetycznego spalania paliw.

Przeprowadzono łącznie 237 kontroli w 237 zakładach. W trakcie kontroli wykonano 62 pomiary kontrolne. Wyniki pomiarów w pięciu przypadkach wykazały przekroczenia warunków określonych pozwoleniem oraz przekroczenia standardów emisyjnych.

W wyniku stwierdzonych nieprawidłowości nałożono 6 mandatów karnych oraz wydano 105 zarządzeń pokontrolnych.

Pomimo stwierdzanych uchybień należy zauważyć, że kontrolowane jednostki na ogół spełniały wymogi posiadanych pozwoleń. W dalszym ciągu powszechną tendencją było koncentrowanie się zakładów na dotrzymywaniu standardów emisyjnych poprzez stosowanie do opalania kotłów paliw dobrej jakości. W mniejszym stopniu, niż w latach ubiegłych, prowadzone były działania inwestycyjne polegające na wymianie kotłów węglowych na gazowo-olejowe. Najbardziej zauważalne były działania modernizacyjne, związane ze zmniejszeniem emisji zanieczyszczeń w branży drogowej oraz w energetyce. Realizowane one były poprzez wymianę bądź modernizację urządzeń technologicznych, jak i urządzeń ochrony powietrza.

Wyłączono z eksploatacji 4 instalacje spalania odpadów medycznych, które nie spełniały wymagań termicznego ich unieszkodliwiania.

1.2.4. Ochrona przed hałasem

W ramach realizacji niniejszego celu w 26 jednostkach przeprowadzono 27 kontroli problemowych w zakresie ochrony przed hałasem. Kontrolą objęto między innymi zakłady, z których emitowany hałas stanowił w latach poprzednich przedmiot wniosku o interwencję mieszkańców.

W kontrolowanych zakładach wykonano 23 pomiary i stwierdzono 6 przekroczeń w odniesieniu do wielkości dopuszczalnych ustalonych w rozporządzeniu.

Do 2 zakładów, w których stwierdzono przekroczenia dopuszczalnego poziomu hałasu skierowano zarządzenia pokontrolne zobowiązujące zakłady do podjęcia działań eliminujących ponadnormatywną jego emisję.

W 3 przypadkach informacje o stwierdzonych przekroczeniach zostały przekazane do organów właściwych do wydania decyzji o dopuszczalnym poziomie emitowanego hałasu do środowiska.

Utrzymującą się od lat tendencją było podejmowanie kontroli podmiotów w tym zakresie na wskutek wnoszonych interwencji. Jednostki, w których stwierdzane były przekroczenia podejmowały na ogół działania, zmierzające do ograniczenia emisji hałasu na tereny sąsiednie, korzystając z instytucji odraczania kar pieniężnych. Realizowane przedsięwzięcia miały głównie charakter zmian organizacyjnych oraz działań eliminujących emisję hałasu „u źródła”. W przypadku kontroli planowych w około 25% stwierdzano przekroczenia w odniesieniu do wielkości dopuszczalnych ustalonych w rozporządzeniu. Informacje o stwierdzonych przekroczeniach zostały przekazane do organów właściwych do wydania decyzji o dopuszczalnym poziomie emitowanego hałasu do środowiska. Wydawano również zarządzenia pokontrolne zobowiązujące zakłady do podjęcia działań eliminujących ponadnormatywną emisję hałasu.

1.2.5. Promieniowanie elektromagnetyczne

Wobec znacznego i nadal postępującego rozwoju instalacji radiokomunikacji naziemnej coraz większą uwagę zwrócono na oddziaływanie pól elektromagnetycznych na środowisko i człowieka.

WIOŚ realizował ochronę środowiska przed elektromagnetycznym promieniowaniem niejonizującym m.in. poprzez wykonanie kontroli połączonych z pomiarami poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku wokół wybranych instalacji stacji bazowych telefonii komórkowej. Są to instalacje zaliczone do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, wymagających sporządzenia raportu o oddziaływaniu na środowisko.

Przeprowadzono ogółem 14 kontroli, w trakcie których sprawdzono 17 obiektów. Wszystkie kontrolowane obiekty posiadały uregulowany stan formalno-prawny. Wyniki pomiarów wykonanych podczas kontroli wokół instalacji stacji bazowych telefonii komórkowej wykazały poziomy natężenia promieniowania poniżej wielkości dopuszczalnej.

1.3. Realizacja zadań w ramach cykli kontrolnych zleconych przez GIOŚ

Oprócz działalności określonej głównymi kierunkami Główny Inspektor Ochrony Środowiska polecił w 2005 roku wykonanie kontroli w ramach następujących cykli:

Przestrzeganie wymagań ochrony środowiska przez podmioty prowadzące działalność w zakresie wykorzystania odpadów poubojowych

Na terenie województwa lubelskiego skontrolowano 4 podmioty, w tym:

- zakład wykorzystujący odpady poubojowe do produkcji karmy dla zwierząt domowych,
- 2 zakłady prowadzące odzysk polegający na produkcji mączki mięsno-kostnej, która może być wykorzystywana,
- zakład prowadzący unieszkodliwianie odpadów poubojowych.

W trakcie kontroli stwierdzono następujące nieprawidłowości:

- brak uregulowania stanu formalno-prawnego w zakresie gospodarki odpadami,
- prowadzenie ewidencji odpadów niezgodnie z obowiązującymi przepisami - brak kart ewidencji odpadu i kart przekazania odpadu, wykorzystywanie do ewidencjonowania „handlowych dokumentów identyfikacyjnych” i faktur,
- nie przekazywanie marszałkowi województwa zbiorczego zestawienia danych o rodzajach i ilości (przyjętych i wytworzonych) odpadów, o sposobach gospodarowania nimi oraz o instalacjach i urządzeniach służących do ich odzysku i unieszkodliwiania,
- nie realizowanie obowiązków zawartych w decyzji pozwolenie wodno-prawne.

W wyniku stwierdzonych naruszeń, WIOŚ wydał 3 zarządzenia pokontrolne, nałożył mandat karny, udzielił 3 pouczeń oraz skierował wystąpienie do starosty powiatowego.

Zakłady przetwarzające odpady poubojowe były często przedmiotem interwencji ze względu na uciążliwość zapachową.

Właściciele kontrolowanych jednostek podejmowali działania mające na celu zmniejszenie uciążliwości. Wprowadzali do użytkowania urządzenia rozpylające mgłą ze środkiem dezodorującym i neutralizującym przykre zapachy, instalowali dodatkowe skraplacze oparów na odciągach z destruktorów.

Podmioty te planują dalsze działania w tym zakresie, m.in. wykonanie drugiego etapu dezodoryzacji, polegającego na ujęciu w system kolektorów wentylacji mechanicznej wyciągowej z hal produkcyjnych i skierowanie kolektora zbiorczego na biofiltr.

Przestrzeganie wymagań ochrony środowiska przez podmioty prowadzące działalność w zakresie zbierania, transportu, odzysku i unieszkodliwiania odpadów komunalnych

W ramach cyklu przeprowadzono kontrolę:

- 4 przedsiębiorców prowadzących działalność w zakresie odbierania odpadów komunalnych,
- 5 gminnych jednostek organizacyjnych prowadzących działalność w zakresie odbierania odpadów komunalnych,
- 5 składowisk odpadów komunalnych, na które deponowane są odpady odbierane przez skontrolowane podmioty.

Działania kontrolne ukierunkowane były na ocenę zgodności postępowania przedsiębiorców i organów administracji publicznej z przepisami ustawy o odpadach oraz ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach.

Do najczęściej stwierdzanych nieprawidłowości w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi należą:

- brak zezwolenia na zbieranie i transport odpadów komunalnych oraz na prowadzenie działalności w zakresie unieszkodliwiania odpadów poprzez składowanie na składowisku,
- brak zbiorczego zestawienia danych o rodzajach i ilości odpadów, o sposobach gospodarowania nimi oraz o instalacjach i urządzeniach służących do odzysku i unieszkodliwiania odpadów,
- brak badań monitoringowych lub monitoring składowiska prowadzony w niepełnym zakresie.

W wyniku działań pokontrolnych wydano 7 zarządzeń pokontrolnych, w 4 przypadkach pouczono kierownictwo kontrolowanych jednostek. Ponadto wystosowano 2 wystąpienia do starosty powiatowego informujące o niewykonywaniu obowiązków wynikających z decyzji zatwierdzających instrukcje eksploatacji składowisk.

Pomimo stwierdzanych uchybień zaobserwowano, że w coraz szerszym zakresie wdrażane są zorganizowane systemy gospodarowania odpadami komunalnymi, zarówno na etapie ich zbierania, odzysku, jak i unieszkodliwiania. Jednakże systematycznie pogarszająca się sytuacja materialna gospodarstw domowych na terenach wiejskich, w znacznym stopniu ogranicza możliwość właściwego zagospodarowania odpadów komunalnych.

Funkcjonowanie systemu gospodarowania odpadami opakowaniowymi i wybranymi odpadami użytkowymi objętymi opłatami produktowymi

Przeprowadzono kontrolę 3 podmiotów:

- importera wprowadzającego na rynek krajowy ogniwa i baterie galwaniczne oraz produkty w opakowaniach,
- importera produktów w opakowaniach,
- producenta wprowadzającego na rynek produkty w opakowaniach.

Nieprawidłowości stwierdzono w firmie zajmującej się importem akcesoriów telefonów komórkowych z Chin oraz ich sprzedażą detaliczną i hurtową. Dotyczyły one niewłaściwego naliczenia opłaty produktowej za lata 2003 i 2004, o czym powiadomiono Marszałka Województwa Lubelskiego.

1.4. Stwierdzone naruszenia wymagań ochrony środowiska określonych w Dyrektywach UE

Wzorem roku poprzedniego w trakcie kontroli prowadzono ocenę wypełniania przez podmioty wymagań określonych w Dyrektywach Unii Europejskiej.

Z działań inspekcyjnych wynika, że najczęściej naruszeń przepisów ochrony środowiska objętych unijnymi dyrektywami stwierdzono w odniesieniu do dyrektyw dotyczących gospodarowania odpadami. Na 780 kontroli w tym zakresie nieprawidłowości stwierdzono w 388 przypadkach.

Na podobnym poziomie utrzymywał się stopień naruszeń przestrzegania wymogów dyrektyw dotyczących:

- oczyszczania ścieków komunalnych – Dyrektywa 91/271/EWG,
- zintegrowanego zapobiegania i ograniczania zanieczyszczeń - Dyrektywa 96/61/WE,
- ograniczania głównie ryzyka wypadków z udziałem substancji niebezpiecznych - Dyrektywa 96/82/WE,
- ograniczania emisji lotnych związków organicznych z zastosowania rozpuszczalników, organicznych w niektórych zakładach i instalacjach – Dyrektywa 99/13/WE.

Wysoki udział kontroli z naruszeniami (około 50%) był spowodowany głównie nieznaną wymaganiami dyrektyw lub ich niewłaściwą interpretacją.

1.5. Wydawanie zaświadczeń

Istotnym zadaniem w działalności inspekcyjnej WIOŚ w 2005 r. było wydawanie, na wniosek zainteresowanych podmiotów, zaświadczeń, opinii lub informacji o wypełnianiu wymogów ochrony środowiska.

Największą liczbę stanowiły zaświadczenia potwierdzające, że podmioty nie zalegały z płatnościami administracyjnych kar pieniężnych. W tym zakresie wydano 119 zaświadczeń.

Kolejną grupę zaświadczeń wydano na podstawie art. 64 ust 4 pkt. 3 ustawy z dnia 18.12.2003 r. o ochronie roślin (Dz.U. z 2004r. Nr 11, poz. 94) – wydano 62 zaświadczenia o spełnianiu wymogów ochrony środowiska przez obiekty służące do obrotu środkami ochrony roślin.

Na podstawie szeregu innych aktów prawnych, m.in. :

- *ustawy z dnia 22.06.2001 r. o wykonywaniu działalności gospodarczej w zakresie wytwarzania i obrotu materiałami wybuchowymi, bronią, amunicją oraz wyrobami*

- i technologią o przeznaczeniu wojskowym lub policyjnym (Dz. U. Nr 67 poz. 679 z późn. zm.) - art. 12 ust. 2 pkt 10,*
- *ustawy z dnia 2.03.2001 r. o wyrobie alkoholu etylowego oraz wytwarzaniu wyrobów tytoniowych (Dz. U. Nr 31 poz. 353 z późn. zm.) – art. 5 ust. 2 pkt 6 lit. c,*
  - *ustawy z dnia 13.09.2002r. o napojach spirytusowych (Dz. U. Nr 166 poz. 1362) – art. 24 ust. 2 pkt 6 lit. c,*
  - *ustawy z dnia 21.06.2002 r. o materiałach wybuchowych przeznaczonych do użytku cywilnego (Dz. U. Nr 117 poz. 1007) – art. 14 ust. 2 pkt 8,*
  - *ustawy z dnia 22.01.2004 r. o wyrobie i rozlewie wyrobów winiarskich, obrocie tymi wyrobami i organizacji rynku wina (Dz. U. Nr 34 poz. 292) – art. 19 ust. 2 pkt 6 lit. D,*
  - *ustawy z dnia 18.12.2003r. o ochronie roślin (Dz.U. z 2004r. Nr 11, poz. 94) – art. 64 ust 4 pkt. 3,*
  - *ustawy z dnia 19.12.2003 r. o organizacji rynków owoców i warzyw, rynku chmielu, rynku tytoniu oraz rynku suszu paszowego (Dz. U. Nr 223 poz. 2221) – art. 26 ust. 4 pkt. 2, art. 34 ust. 2 pkt. 2*
- wydano łącznie 9 zaświadczeń.

W ramach współpracy z Agencją Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w zakresie Sektorowego Programu Operacyjnego „Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego oraz rozwój obszarów wiejskich” wydano **84** informacje dla **54** podmiotów, m.in. w zakresie:

- *przetwórstwa mleka i wyrobów sera,*
- *produkcji mięsa, z wyjątkiem drobiowego i króliczego,*
- *produkcji mięsa drobiowego i króliczego,*
- *produkcji konserw, przetworów z mięsa, z podrobów mięsnych i krwi,*
- *produkcji soków z owoców i warzyw,*
- *przetwórstwa owoców i warzyw.*

Wydanie informacji lub zaświadczenia na ogół poprzedzone było przeprowadzeniem kontroli pozaplanowych, pozostałe wydawano na podstawie posiadanych materiałów i dokumentów. Zaświadczenia były niezbędne między innymi do udzielenia koncesji, rozliczenia dotacji i pożyczek z narodowego lub wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej, a także do uzyskania środków finansowych z innych źródeł.

1.6. Działania prowadzone w związku z kierowanymi wnioskami o interwencje

Spośród 245 zgłoszonych wniosków o interwencje, 195 rozpatrzono we własnym zakresie, natomiast 50 przekazano innym organom zgodnie z kompetencjami.

Podobnie jak w latach ubiegłych najwięcej spraw dotyczyło gospodarki odpadami (80 wniosków), gospodarki ściekowej i ochrony powietrza – po 52 wnioski.

Kontrole interwencyjne dotyczyły w głównej mierze problemów z zakresu :

- gospodarki odpadami - termicznego przekształcania odpadów (spalania), nieprawidłowej rekultywacji wyrobisk po kopalniach piasku, jak również nieprawidłowości w zakresie gospodarowania odpadami produkcyjnymi i azbestowymi,
- gospodarki ściekowej - odprowadzania niedostatecznie oczyszczonych ścieków powodujących zanieczyszczenie rzek, niezgodne z wymogami rolniczego wykorzystanie ścieków z zakładów przemysłu mięsnego,
- ochrony powietrza - zanieczyszczenia powietrza podczas spalania odpadów poprodukcyjnych w zakładowych kotłowniach, nadmiernej emisji do powietrza z kotłowni opalanych węglem kamiennym i z procesów technologicznych, uciążliwości zapachowych, spowodowanych przez obiekty zlokalizowane w sąsiedztwie zabudowy mieszkaniowej,
- ochrony przed hałasem - emisji poziomego hałasu emitowanego do środowiska, powodowanego eksploatacją urządzeń technologicznych i wentylacyjnych, stacji sprężarek, agregatów chłodniczych oraz uciążliwości dla otoczenia powodowane przez nadmierny hałas podczas imprez okolicznościowych.

W trakcie kontroli interwencyjnych w większości przypadków wykonywane były pomiary, które stanowiły dodatkowe uzupełnienie i dowody obciążające sprawców naruszeń przepisów. W wyniku kontroli wydano 107 zarządzeń, nałożono 24 mandaty karne. Ponadto skierowano 6 wniosków do organów administracji rządowej i 30 wniosków do organów administracji samorządowej oraz wszczęto 3 postępowania karno-administracyjne.

W ostatnich latach obserwuje się systematyczny wzrost liczby kierowanych do WIOŚ w Lublinie wniosków o interwencję.

1.7. Działania pokontrolne

W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości, celem przymuszenia do usunięcia przyczyn szkodliwego oddziaływania, WIOŚ nałożył na użytkowników środowiska następujące środki dyscyplinujące:

- wydano 656 zarządzeń pokontrolnych,
- skierowano 9 wniosków do organów administracji rządowej,
- skierowano 28 wniosków do organów administracji samorządowej,
- nałożono 94 grzywny w drodze mandatów karnych,
- wydano 188 decyzji administracyjnych o karach, w tym:
  - 179 decyzji o charakterze pieniężnym,
  - 9 decyzji o charakterze niepieniężnym.

Decyzje pieniężne dotyczyły:

- wymierzania kar bieżących i administracyjnych kar pieniężnych za naruszanie warunków wprowadzania ścieków do środowiska, przekroczenie dopuszczalnej emisji zanieczyszczeń do powietrza oraz przekroczenie dopuszczalnego poziomu hałasu,
- rozliczania realizowanych inwestycji proekologicznych oraz stwierdzenia wygaśnięcia decyzji ustalających kary łączne.

Decyzje niepieniężne dotyczyły:

- wstrzymania użytkownika instalacji bez wymaganego pozwolenia,
- wyrażenia zgody na podjęcie użytkownika wcześniej wstrzymanych instalacji.

Wysokość wymierzonych kar w rozbiciu na poszczególne komponenty, w porównaniu do 2004 r. zawiera tabela 2

Tabela 2. Wymierzone kary w podziale na poszczególne komponenty

Rok	Za zanieczyszczenie powietrza		Za odprowadzanie ścieków		Za pobór wody		Za składowanie odpadów		Za emisję hałasu		Ogółem Liczba zakł. Kwota zł
	Liczba z-dów	Kwota zł	Liczba z-dów	Kwota zł	Liczba z-dów	Kwota zł	Liczba z-dów	Kwota zł	Liczba z-dów	Kwota zł	
2004	8	46 969,10	102	3 319 719,40	1	5 463,80	0	0	3	2 282,50	<u>114 zakładów</u> 3 394 434, 80
2005	3	7 437,76	44	2 789 173,50	1	957,76	1	3 065 385,96	6	7 405,70	<u>55 zakładów</u> 5 920 360,68

2. DZIAŁALNOŚĆ LABORATORYJNA

Anna Pastuszewska – Paruch
(Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Lublinie)

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Lublinie w swojej strukturze organizacyjnej zawiera cztery nowoczesnie wyposażone i zorganizowane laboratoria. Działalność badawcza i pomiarowa laboratoriów umożliwia określenie różnorodnych parametrów środowiska i jego zanieczyszczeń, nawet w śladowych ilościach.

W 2005 r. wszystkie cztery laboratoria posiadały aktualne certyfikaty akredytacji wydane przez krajową jednostkę akredytującą Polskie Centrum Akredytacji w Warszawie. Systemy jakości tych laboratoriów funkcjonowały w oparciu o normę PN EN ISO/IEC 17025:2001, a zakresy ich badań zawarte są odpowiednio w certyfikatach. Aktualny stan akredytacji przedstawiony jest w tabeli 1.

Tabela 1. Aktualny stan akredytacji laboratoriów WIOŚ

Lp.	Lokalizacja laboratorium	Data otrzymania pierwszego certyfikatu akredytacji	Data otrzymania ostatniego certyfikatu akredytacji	Numer i data ważności obowiązującego certyfikatu akredytacji
1.	Biała Podlaska	1998-11-12	2002-06-04	AB 214 do 2006-06-03
2.	Chełm	1998-12-14	2002-06-05	AB 228 do 2006-06-04
3.	Lublin	1997-09-15	2003-08-12	AB 118 do 2007-09-14
4.	Zamość	1998-10-26	2002-04-26	AB 219 do 2006-04-25

Personel Laboratorium jest w pełni kompetentny do wykonywania swoich zadań. Uczestniczy w pracach Polskiego Komitetu Normalizacyjnego w odpowiednich Komitetach Technicznych. Laboratoria WIOŚ w Lublinie od września 1994 r. zrzeszone są w Klubie Polskich Laboratoriów Badawczych POLLAB.

Wyposażenie Laboratoriów

Laboratoria WIOŚ w Lublinie wyposażone są w nowoczesny sprzęt pomiarowo-badawczy nadzorowany wg polskich przepisów metrologicznych (wzorcowany, legalizowany i sprawdzany).

Wyposażenie laboratoriów stanowią m.in. :

- mobilne laboratorium ochrony powietrza,
- mobilne laboratoria pomiarów emisji,
- chromatografy gazowe, jonowe i cieczowe,
- automatyczne stacje pomiarów zanieczyszczeń powietrza,
- spektrofotometry UV,
- spektrometr XRF,
- spektrofotometr ICP,
- wagi analityczne, konduktometry, pH-metry, tlenomierze i inne.

Zakupy sprzętu będącego w posiadaniu laboratoriów dokonywane były indywidualnie ze środków własnych oraz z Wojewódzkich Funduszy Ochrony Środowiska i Gospodarki

Wodnej, a także centralnie przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska, głównie ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

W 2005 r. Laboratorium WIOŚ w Lublinie rozszerzyło zakres akredytacji o wdrożoną i zwalidowaną „Metodykę oznaczania metali ciężkich w różnych rodzajach opakowań”.

Analizy chemiczne – oznaczanie BZT 5
fot. M. Domalewski